

Algutstorps
kyrka

av

Bernhard Salqvist

Tillägnas

Algutstorps församling

Om denna skrift bidrager till att öka kännedomen om Algutstorps kyrkas historia och vård samt stärka kärleken till tempel och gudstjänst, har den väl fyllt sin uppgift.

Den bär också med sig en hälsning och en välgångsönskan till var och en som vill ge sig tid att läsa den.

Algutstorp, Vårgårda, den 27 november 1957.

Bernhard Salqvist

Algutstorps kyrka.

Algutstorps kyrka har ett bra och vackert läge. De som för flera århundraden sedan valde plats åt sin kyrka, gjorde det omtänksamt och med god smak. Man kan tänka sig, att de hade två skäl för sitt val. Det första och viktigaste var, att templet fick ett centralt läge. Traktens första bebyggelse skedde förmodligen i dalgången utefter Säveån, som användes såsom färdeväg för de nybyggare som söder och väster ifrån sökte sig inåt landet och där började bryta ny mark och bygga hem. Då var det naturligt, att man lade kyrkan så att man sommartid kunde färdas till den i den tidens små farkoster och vintertid kunde nyttja dess is. Liknande synpunkter ha säkert gjort sig gällande vid andra kyrkobyggen i trakten, t. ex. i Södra Härene och i Eggvena. Det andra skälet var, att kyrkan borde ha ett vackert och även ur den goda smakens synpunkt passande läge.

Alltjämt ligger kyrkan bra där den ligger — en rofylld idyll bredvid allfarvägen. Invid kyrkogårdens mur kunde ock prästgård byggas och de präster trivas, som under tidens lopp här skulle få hem och arbete.

Kyrkans ålder.

Någon säker uppgift om kyrkans ålder finnes ej. Ett är dock visst: den är en medeltidskyrka. Frågan är då från vilket århundrade den kan stamma. Den omständigheten, att den är moderkyrka tyder på att den byggts först av pastoratets sex kyrkor. Möjligen kan man datera dess tillkomst till 1200-talet.

Denna medeltidskyrka var blott omkring hälften så stor som den nuvarande. Tydligen var den från början en liten missionskyrka. Den ursprungliga kyrkans mått i bredd och längd stämmer nämligen rätt väl med vad man känner till härom från andra små missionskyrkor. Kanske har den förste missionären på platsen haft med någon standardritning och med hjälp av de första kristna i denna bygd rest det lilla enkla templet. Det kostade säkerligen mycken möda att bygga kyrkomurarna så starka, att de hållit stånd genom så många sekel. I detta första småkyrko- och missionsbygge ligger ett förpliktande arv från dem som gått före oss. Det manar oss ständigt till tacksamhet och trohet mot fädernas kyrka.

Tillbyggnaden och restaureringen på 1700-talet.

Algutstorps kyrka var sålunda under medeltiden endast en helt liten byggnad av sten, rymmande blott några tiotal personer. Med befolkningens tillväxt gjorde sig behovet av en större kyrka gällande. Tillbyggnaden kom på 1700-talet. Härom berättar en anteckning i en av församlingens gamla kyrkoböcker, nu förvarad i Göteborgs landsarkiv: "År 1748 är Algutstorps kyrka tillbyggd i längden 14 $\frac{1}{2}$ aln och med nytt tak försedd. År 1750 fullkomligen inredd och målad."

Den kyrkorestaurering, som enligt denna notis tog sin början 1748, var tydligen grundlig och förändrade kyrkans utseende såväl i fråga om dess yttre som dess inre. Tillbyggnaden skedde åt öster mot solens uppgång. Mot öster skulle altaret ligga. Därmed följdes en gammal sed, påvisbar redan under 3—400-talet. Öster ansågs vara "frälsningens väderstreck." Mot öster skulle den dödes fötter ligga, för att ansiktet skulle vara vänt mot den uppgående solen. Paradiset låg i öster. Där syntes ock Herrens stjärna: "Vi hava sett hans stjärna i öster." Matt. 2: 2. Mot öster skulle prästen vara vänd under bön och bekännelse. Algutstorps kyrkas utsträckning mot öster hade alltså gammal hävd för sig.

Det var Algutstorps pastorats dåvarande kyrkoherde Anders Hwarfner, som var den drivande kraften i restaurerings- och tillbyggnadsarbetet vid 1700-talets mitt. Hwarfner kom till Algutstorp från V. Tunhem 1742. Om hans insats i restaureringen ger oss en inskrift på kyrkans innertak över läktarens norra del en intressant inblick. Den lyder så:

"Sen Tunhems kyrka fått, från tå till topp ny kläder,
Med Pastor Hwarfners drift och konst, som mig ei ringa gläder,
är iag, som nästan hundrad Åhr gått i en sleten klädning
Av samme man nu klädder upp, Min barn gort glad betiening,
Ty står iag som en fager Brud på mina gamla dagar,
Beprydder med en herlig skrud, si Huru Herren lagar/1750
Gud låt mig utan våda stå, til Herrens dom skall komma
Tå är iag nögd i eld och brand upoffra all min blomma."

Dessa rader omtala, att kyrkan nästan ett århundrade gått i en "sleten klädning". Det var ej underligt. De väldiga krigen under Karl XII:s tid hade utarmat landet. Det var inte bara kyrkan, som hade slitna kläder. Helgdagsrocken fick räcka länge på den tiden. I många hem fick den gå till låns mellan far och söner. Ej minst bondebefolkningen hade kring sekelskiftet 1700 lidit hårt under fattigdomen. Den tid var förbi, då man i bondgårdarna hade "sölverbälten, sölverbägare, skedar med mera sådant" och då en och annan bonde kunde uppfostra sina barn i "studier, vetenskaper och andra lovlige konster". Efter krigen voro bönderna alldeles utarmade, kunde ej betala sina skatter, måste sälja säden till underpris på hösten och köpa utsädet dyrt på våren. Flera gårdar förföllo. Prästerna ledo också under fattigdomen. "Dem tryter deras dageliga fö-

da, och måste en stor del av dem leva uti svårt arbete som bönder samt med suckan förrätta sitt ämbete." Det var under sådana förhållanden ej att undra på, att även församlingskyrkan bar fattigdomens prägel och måste stå i en "sletten klädning" årtionden igenom.

Men nu vid 1700-talets mitt kände man sig tydligen i Algutstorps församling rik nog att rusta upp den förfallna kyrkan. Den nyss nämnda inskriften antyder, att kyrkoherde Hwarfner fick god och "glad" hjälp. Det var väl så, att dagsverken och körslor fördelades mellan församlingens hemman. Och även på den tiden kom man med gåvor. Härpå tyder en inskrift å frisen vid läktarens södra sida, så lydande: "Att detta Herrans hus ny form(a) och prydnad(b) Wisar/derför det alræmest en Camar Herre prisar/des namn Hans Hierta är, som lof för kostnad får/så länge det på grund i Algutstorp här står./(a) tillbygd 1748. 14^{1/2} aln. (b) beprydd 1750 av Sven Kinnander. (c) skänkt 100.d.S." Kammarherre Hans Hierta har alltså bidragit till kyrkans tillbyggnad och till takmålningen med den nämnda gåvan. Säkerligen fanns ock andra givare inom församlingen.

Den här återgivna inskriften bestyrker den förut lämnade notisen i församlingsboken, att kyrkan tillbyggdes 1748 med 14^{1/2} alnar. Dessa uppgifter bekräftades ock vid restaureringen 1950. Då blottades nämligen kyrkans grund för översyn och lägning av sprickor. Därvid visade det sig, att den under medeltiden lagda grunden avsevärt skilde sig från den som tillkom på 1740-talet. Den förra var synnerligen omsorgsfullt lagd med släta, merendels väl tuktade och hopfogade stenar. Den senare åter utgjordes av större och mindre kullerstenar. Man kunde ej underlåta att beundra medeltidsmännens noggranna grundläggningsarbete, som ju ock visat sig hålla provet under så många århundraden.

När kom Algutstorps kyrkas fint välvda sakristia till? Sannolikt i samband med ombyggnaden 1748. Vapenhuset åter byggdes några år senare enligt anteckning i den förut nämnda kyrkoboken: "År 1765 vart vapenhuset (murat) av sten vid Algutstorp". Det blev förmodligen färdigt först året 1766. Detta årtal bäres nämligen av den på vapenhusets takkrön anbragta flöjeln. Tornet har byggts något senare. Före dess tillkomst fanns troligen en klockstapel. Några lämningar efter den har dock ej påträffats.

Kyrkan blev ock — såsom det heter — "beprydder med en herlig skrud". Detta uttryck syftar framför allt på den stora takmålningen. Den utsökt vackra målningen på predikstolen är nämligen — som vi senare skola se — av ett tidigare datum. I inskriften om kammarherre Hierta får vi den upplysningen, att takmålningen hade den skicklige målaren Sven Kinnander till upphovsman. Målningen föreställer den yttersta domen. Ett par inskrifter äro hämtade från Matteus evangeliums 25 kap.: I kortakets södra sida: Kommer I mins Faders välsignade och

besitter thet Riket som eder är tillredt ifrå Werldenes begynnelse. Men på norra sidan: Går bort ifrå mig . . . Söder var ljusets väderstreck, norr mörkrets.

Restaureringen på 1740-talet var av stort värde och gav kyrkan en karaktär, som bibehålls lång tid framåt. Med stor tillfredsställelse kunde prosten Hwarfner ge det omdömet om Algutstorps kyrka: ”Ty står jag som en fager Brud på mina gamla dagar.”

Restaureringen på 1900-talet.

Det kom att dröja mer än ett och ett halvt århundrade, innan Algutstorps kyrka åter blev föremål för en större restaurering. Men givetvis hade mindre reparationer måst göras då och då under denna långa tid. Det är med ett tempel som med ett hem — det blir aldrig fullt färdigt. Och det är väl meningen, att det skall vara så. Kyrkan — vårt andliga hem — vill äga vår kärlek. Men den kärleken skall visa sig i handling, som tar sig uttryck också i pietetsfull omvårdnad av själva kyrkobyggnaden. Som en sådan handling bör man helt visst betrakta den restaurering, som förberetts under många år och som slutfördes år 1910 under prosten E. G. Tengstrands tillsyn och ledning. Redan vid maj-stämman 1904 hade frågan tagits upp till behandling. En kommitté, bestående av Aron Andersson, Bänatorp, Gustaf Johansson, Kilatorp, och Johannes Eliasson, Hägrunga Marbogården, tillsattes då med uppdrag att utarbeta restaureringsförslag. Ärendet var sedan föremål för behandling vid flera sammanträden och kyrkostämmor fram till oktoberstämman 1909. Då godkändes slutgiltig ritning, och det beslöts, att arbetet skulle sättas igång med det snaraste. Till detta beslut bidrog säkerligen en till stämman överlämnad skrivelse från Viola och Axel Rutensköld, Olstorp, vari församlingen erbjöds en gåva på 2.000 kronor till kyrkans reparation.

Vid denna kyrkostämma tillsattes byggnadskommitté. Den bestod av prosten E. G. Tengstrand med korpral Herman Walbäck som suppleant samt kyrkovärden Johannes Eliasson, Hägrunga Marbogården, och hemmansägaren Antcn Johansson, Hägrunga Västergården. Kommittén fick till uppgift att verkställa restaureringsarbetet. Det skulle vara färdigt för avsyning senast den 1 november 1910. Dock skulle målningen anstå till år 1911.

De arbeten som utfördes voro väsentligen följande: Kyrkans torn och yttertak reparerades. Nytt golv inlades. Kyrkan erhöll en bättre värmeanordning. Även sakristian fick en kamin — den hade dittills saknat sådan. Kyrkans gamla bänkar, som voro försedda med dörrar, ersattes med nya av öppen typ. Predikstolen, som förut haft sin plats över alta-

ret, flyttades till norra långväggen intill sakristian. Altaruppsatsen målades. Över den stora takmålningen från år 1750 inlades ett tak av spontade bräder. Kyrkan fick också nya ingångsdörrar. Den stora nyckeln till gamla porten har senare igenfunnits. Läktaren höjdes och reparerades. En kammarorgel inköptes. Läktaren fick en ny ljuskrona.

Genom denna restaurering ändrades kyrkans inre i rätt hög grad, särskilt genom förflyttningen av predikstolen. Kyrkan var åter omsedd och rustad för sitt bruk.

Algutstorp i Finland.

Det dröjde ända till år 1950, innan någon ny restaurering av Algutstorps kyrka företogs. Önskan om en sådan hade dock gjort sig gällande redan i början av 1940-talet. På grund av det andra världskriget med dess risk, att också vårt land skulle indragas däri, samt de osäkra förhållanden detta förde med sig, togs restaureringsfrågan ej upp till närmare behandling. Och efter fredsslutet märktes krigets efterverkningar även hos oss. Hjälpbehovet i de krigshärjade länderna var stort. Det blev en första rangens angelägenhet att söka ge någon hjälp i nöden. Det skedde bl.a. genom insamlingar av olika slag. Ett exempel härpå må här omnämnas, då det har sin givna förbindelse med vår församlings namn Algutstorp.

Vårt pastorat hade i likhet med många erhållit en finsk vänort. Det var Pattijoki, en församling i norra Finland, nära Brahestad. Hösten 1944 startades en insamling inom vårt pastorats alla församlingar till förmån för Pattijoki. Tillsammans med en insamling för samma ändamål våren 1946 erhöles en summa av 12.300 kr. Dessutom insamlades livsmedel, så att ej mindre än 1.600 kg kunde skickas. Två klädesinsamlingar inbringade mer än 1 ton kläder och skodon. (Ungefär samtidigt pågingo andra insamlingar, bl. a. till Norge.)

Vid ett besök, som jag några år senare hade förmånen att få göra i Pattijoki, kunde jag konstatera, hur väl man där använt resultatet av vår finska insamling. Livsmedlen hade fördelats på bästa sätt och de insamlade kläderna och skorna hade sålts till Pattijoki-bor på auktion. För dessa medel jämte det kontanta bidraget från oss, hade man erhållit omkring 400.000 finska mark. Denna summa utgjorde en avsevärd del av kostnaden för den s. k. hälsogård, som efter kriget byggdes i Pattijoki. I ett krigs spår följer ofta sjukdomen. Därför var det ett trängande behov med en hälsogård. Hälsogården i Pattijoki innehöll bostad för hälsosyster, hemsyster och barnmorska samt mottagningsrum och laboratorium för läkare. All undersökning och behandling inom hälsogården var kostnadsfri.

Denna gård bidrog till att i denna församling läka sårerna efter kriget. För att hedra och tacka oss hade man gett den namnet **Algutstorp**. Det namnet passade även i Finland. Alku är nämligen ett finskt ord, som betyder början. Därför kunde man väl ge denna finska hälsogårds namn den tydningen, att gården ville vara ett litet steg till början av ett nytt förhållande mellan folken, präglad av förtroende, inbördes bistånd, samhörighet och samverkan till allas bästa samt byggt på den kristna kärleken. Ett är visst: detta längta många efter.

Man fick en gripande känsla härav, då vi samlades till en kort andaktsstund på församlingens lilla krigskyrkogård. Där lågo 55 fallna Pattijokibor — ynglingar och män i sina bästa år. 1918 hade tre stupat, 1939—40 krävdes 10 offer och 1941—42 hade ej mindre än 42 fallit. Den lilla församlingen hade fått ge en dryg tribut åt krigets ohygglighet. Och fastän några år gått sedan dess, stodo mångas ögon fulla av tårar under psalmsång och bibelläsning vid vår minnesstund. Krigets djupa sår läkas ej så lätt.

Vid vår samvaro i hälsogården Algutstorp höll kommunalnämndens ordförande, häradsdomare Janne Pirkola, ett tal. Ur detta vill jag här anföra några ord, riktade till alla församlingar i Algutstorps pastorat. Han yttrade: "Denna gård har byggts upp med hjälp av det stora ekonomiska stöd vi fått från Sverige och från Algutstorp. Utan denna hjälp hade vi ej kunnat bygga gården. Därför: vårt hjärtligaste tack! Vi ha haft krigets svåra bördor att bära, men även den största och tyngsta bördan blir inte så tung, då man har vänner, som kommer till hjälp. Var övertygad om, att de är många här i Pattijoki, som ofta tänker på Sverige och på våra vänner i Algutstorp. Vi ber Er på det hjärtligaste hälsa alla dem som givit sin gåva till vår hjälp." Denna hälsning är härmed framförd.

Kanske bör ännu några ord tilläggas om Pattijoki. Församlingen är belägen nästan mitt emot Skellefteå. Den gränsar till Bottniska viken. Dess närmaste stad heter på finska Raahe (på svenska Brahestad). Den grundades av Per Brahe och kunde 1950 fira sitt 300-årsjubileum. Det fanns en tid, då denna stad hade den måhända största handelsflottan i Finland. Handelsförbindelserna med Sverige voro livliga och även ur denna synpunkt är denna trakt i Nord-Österbotten av intresse för oss svenskar. Pattijokis grannförsamling är den i Sveriges historia bekanta socknen Sikajoki. Här utkämpade svenskar och finnar en synnerligen blodig strid mot ryssarna den 18 april 1808. Vid mitt besök där såg jag det ställe vid stranden av Sikajoki-ån, där Adlercreutz hade sitt högkvarter. Man berättade för mig, att det ännu bland bygdens folk talas om denna ytterst blodiga drabbning. Vägarna kring Sikajoki lågo fulla av stupade och sårade soldater, och många äro därför de svenskar som vid finnarnas sida sova sin sista sömn i den stora 800-mannagraven invid Sikajoki

kyrka. Pattijoki-Sikajoki bygdens stigar och vägar ha sålunda trampats av många svenskar, kanske bland dem ock söner av vår bygd, särskilt under året 1808. De flesta fingo ej återse sitt hemland. Efter freden blev ej slutet på de krigiska bragderna och de stora offren en hjältarnas triumffärd till sitt hemland utan ett det allra ömkligaste sorgetåg genom norra Finland upp till vårt Norrland. En stor del av soldaterna omkom genom sjukdom och undernäring. Detta sorgespel har kort vidrörts här för att ge oss en enrinran om, vilken förmån det är att få arbeta i det fredliga uppbyggandets tjänst med positiv inriktning.

Restaureringen 1950.

Till ett positivt uppbyggnadsarbete hör i sanning omvårdnaden om den egna församlingskyrkan. Till vår glädje hade vi fått vara med om att bygga ett Algutstorp i Finland. Sedan var tiden kommen för att realisera det länge närda önskemålet om vårt tempels restaurering.

Den gamla kammarorgeln på läktaren hade redan under flera år påmint oss om att något borde göras. Anskaffandet av ny orgel blev ock den första fråga, som togs upp till behandling. Den kyrkliga syföreningen hade i god tid börjat insamla pengar till en kyrkorgel. Och till hufvästande av Stellan Johanssons, Ambjörntorp, minne hade en fond skänkts för samma ändamål. Förslag till orgel uppgjordes av Olof Hammarberg, Göteborg. Det blev godkänt av byggnadsstyrelsen samt av Algutstorps kyrkostämma 1948. Av de infordrade anbuden beslöt stämman antaga det av Nordfors och C:o, Lidköping, inlämnade. Stämman uppdrog åt ordföranden samt Gunnar Berge och Gustav Hermansson att verkställa beslutet om orgelbygget. Efter underhandlingar visade det sig emellertid, att firman på grund av anhopning av beställningar ej kunde utföra detta arbete förrän tidigast 1951. Enär kyrkan var i behov av såväl yttre som inre reparation, ansågs det då lämpligt begagna den mellanliggande tiden härtill. Även denna fråga hade förberetts i god tid genom att stämman undan för undan avsatt medel för detta ändamål.

Efter förslag av kyrkorådet beslöt stämman uppdraga åt arkitekt Axel Forssén, Göteborg, att utarbete fullständigt restaureringsförslag. Redan vid decemberstämman 1948 förelåg det färdigt. Det blev enhälligt antaget. Efter godkännande från byggnadsstyrelsen och sedan vederbörliga arbetstillstånd erhållits, skulle restaureringen ske under sommaren, 1950. Dock borde restaurering och konservering av altarpupsats och predikstol anstå något.

Kyrkostämman uppdrog åt kyrkorådet att fungera som byggnadskommitté, infordra och antaga anbud, upprätta kontrakt samt leda och övervaka arbetet, varvid sakkunnigt biträde skulle anlitas, då så krävdes.

Vid kyrkorådssammanträdet den 3 mars 1950 antogs som entreprenörer för byggnadsarbetena byggmästare Sven Svensson, Vårgårda, för målningen målaremästare K. E. Sandahl, Vårgårda, och för el-installationen Alingsås Installationsbyrå. De arbeten, som med stöd av dessa beslut utfördes, voro följande: Kyrkans grund framschaktades. Den ilagades och putsades med cementbruk. Väggarna lagades med kalkbruk och alla putsade väggar kalkmålades. Yttertaket lagades med panel, papp och läktning. Yttertaket av tegel omlades. Fönstret i norra väggen fick en solbänk av kopparplåt för att hindra regnvattnets inträngande, vilket dittills förorsakat fuktskador inne i kyrkan. Vapenhusets ytterdörr bekläddes med ekpanel och fick nya trycken. Som en följd av el-värmeanordningens införande blev kaminen obehövlig. Skorstenen kunde därför tagas ned. Detta förde med sig, att den gamla koringången i södra fasaden åter kunde upptagas, varför kyrkan nu fick två ingångar. Denna ingång försågs med dörrar och ny tröskelhäll. Sågspånsbeläggningen på innertaket kompletterades. Nya putsytor utfördes, där kamin och skorsten haft sin plats. Kyrkans innertak befriades från pärlspåntspanelen, så att takmålningen åter kunde träda fram. Ruttnat virke i taket ersattes med nytt. Läktarbarriärens genombrutna sidostycken igensattes på baksidan med träfiberplattor. Bänkarna ombyggdes. Ventilerad panel uppsattes utmed ytterväggarna för att hindra köld och fukt från murarna. Mittgångsbredden ökades till 135 cm. Innerporten vidgades. Två låga bänkar uppsattes i koret och alla dörrar omsågs. Sakristian renoverades invändigt och dess yttertak omlades. Hela kyrkan ommålades, varvid väggarna kalkades till väggunderkant och därunder oljemålades. Golven oljelackerades och fernissades. Korgolvet oljemålades. El-värmeledning och el-belysning infördes. Takkronorna renoverades och apterades för el-belysning.

Av synnerligen stor betydelse för kyrkans utseende blevo de konserveringsarbeten, som utfördes av konservator Thorbjörn Engblad, Alingsås. Särskilt gäller detta om den stora takmålningen från år 1750. Då den förut nämnda panelöverklädnaden avlägsnats, visade det sig, att målningen ej var alltför illa skadad. Bilden av Frälsaren i kortakets mitt var helt oskadad. Ytorna voro dock mycket nedrökta och på några ställen fuktskadade. Den runt kring taket löpande, i rött och gråvitt målade frisen samt figurer, moln och strålar voro rätt väl bevarade. De renoverades genom iprickning på träbara ställen. Den blå bottentonen, som vid tidigare tvättning spolierats, återställdes med sammanbindande blå ton med ledning av bevarade fragment. En nyinsatt bräda samt lagningen av den nyssnämnda rökuppgången nymålades helt och märktes med årtalet 1950. Vulst- och taklisten hade tidigare övermålats. Denna påmålning avlägsnades och underliggande marmorering renoverades. Därvid måste nymålning ske på de mest skadade ställena. Partiet över läkta-

ren, som delvis var övermålat och delvis förstört av fukt och röta, nedlaserades i mörk ton, sedan ruttet virke ersatts med nytt. Den nu nämnda konserveringen utfördes sommaren 1950.

Först år 1953 renoverades predikstol och altaruppsats av samme konservator enligt förslag, som godkänts av vederbörande myndigheter. Det befanns, att predikstolens färg övermålets fem gånger. Påmålningarna uppmjukades med kemisk lösning och avlägsnades med eggjärn. Härvid kom den ursprungliga, sannolikt från slutet av 1600-talet stammande, värdefulla målningen fram. Den var så gott som helt oskadad. Under senare tid tillkomna listverk borttogs och ursprungliga lister sattes i sitt rätta läge. Uppgångsbarriären ombyggdes delvis med kraftigare över- och underliggare och med slutet bakstycke. Överstycket på väggen bakom predikstolen är av gammalt datum. Den å ramen befintliga röda färgen framtogs. Övriga delar rengjordes och renoverades. De å predikstolen inskrivna bibelorden voro hämtade från Matt. 24: 35, psalt. 150: 6 och Jes. 40: 6, så lydande: "Himmel och jord skola förgås, men mina ord skola icke förgås." "Alt Thet Anda Hafwer Lowa Herren." "En Röst Säger Predika Och Han sade Hwad Skall Jagh Predika. Alt Kött Är Höö Och All Thess Godhet Är Såsom Ett Blomster i Markene. Hööt Torkas Bort Och Blomstren Förwissnar Thy Herrans Ande Blås Där In." De gamla texterna äro något ofullständiga, antagligen beroende på att sidostyckena vid tidigare ombyggnad blivit något avhyvlade.

Altaruppsatsen hade under senare tid helt övermålets. Vid renoveringen togos de ursprungliga färgerna fram. Draperiet bakom altaret var bevarat i dess övre del och målat i tempera. Nedom taklisten blev det helt nymålat och märkt med årtalet 1953. Altaruppställningens nedre del omändrades 1955. På förslag av landsantikvarien och efter byggnadsstyrelsens godkännande flyttades den förutvarande nattvardskopian till norra korväggen. I dess ställe uppsattes en med listverk inramad text i guld mot svart botten, upptagande bibelordet: Se Guds lamm som borttager världens synd. Joh. 1: 29. Vidare inflyttades de skulpterade yttersidorna cirka 6—7 cm. Det tvärgående listverket utbyggdes åt sidorna. Detta nya parti är märkt med årtalet 1955.

Konserveringen av takmålning, predikstol och altare har skett på ett pietetsfullt och skickligt sätt, ägnat att bevara det värdefulla från gångna tider. Dessa arbeten ha fått synnerligen goda vitsord av sakkunniga. Särskilt har den på nytt framträdande takmålningen med dess delvis djärva färger och dess särpräglade komposition bidragit till att ge kyrkan en både värdig och tilldragande prägel. Märkligt var ju ock, att den kom att renoveras precis 200 år efter dess tillkomst.

I samband med dessa uppgifter om kyrkans restaurering, som kostade cirka 35.000 kronor, inberäknat gåvor, kan nämnas, att kyrkan år 1956 fick en välordnad och ändamålsenlig parkeringsplats. Vägförvaltningen

har svarat för anläggningen och kostnaden av den.

Gamla vackra kyrkstigar ha erinrat oss om gångna tiders trogna kyrkogångare. I dessa bilismens tider ha många av dessa stigar vuxit igen. Nu går det lätt och bekvämt att komma till kyrkan. Parkeringsplatsen utgör en påminnelse om att bilen också bör brukas till kyrkskjuts.

Kyrkan återöppnas.

Återöppnandet av kyrkan skedde den 3 december 1950 — första söndagen i Advent. Biskop Gustaf Ljunggren var förhindrad att förrätta invigningen, varför han uppdragit detta åt församlingens pastor.

Denna adventssöndag blev en minnesvärd högtidsdag för Algutstorps församling. Klangen från kyrkklockan tonade vackert och inbjudande ut i den frostklara decemberluften. En förväntansfull menighet samlades i det nyrenoverade templet.

Sedan assistenterna — kyrkoherdarna Paul Lindberg, Närunga, och Erik Ryberg, Herrljunga, komminister Paul Hedner och pastoratsadjunkt Curt Hedrén samt kyrkovärdarna Hjalmar Lund och Sven Hermansson — tagit plats runt altarringen, sjöngs adventspsalmen Bereden väg för Herran. Texten för invigningstalet utgjordes av Psalt. 24:7—9: Höjen I portar, edra huvuden, höjen eder, I eviga dörrar, för att ärans konung må dräga därin. Vem är denne ärans konung? Det är Herren, stark och väldig . . .

Något ur senare delen av talet må här anföras.

”För oss ha dessa psalmsångarens ord bl. a. den betydelsen, att de stå som ingångsport till ett nytt advent och därmed till ett nytt kyrkoår. Kyrkoåret är en Guds gåva till oss alla, ty på dess högtider och många söndagar möter oss Herrens ord i lag och evangelium. Det sker till hjälp och tröst, ledning och glädje på vår levnads väg och framför allt till själens frälsning och vård.

Kyrkoåret har fått ett ädelt bidrag från trons och kärlekens människor i vitt skilda tider och länder. I psalmer, böner och väl valda ord och toner ha de burit fram sina gåvor till Herrens tjänst och till vår uppbyggelse. Vi få ej glömma, att kyrkans år, just därför att det kallar oss till gudstjänst jorden runt på merendels samma dagar och ofta kring samma bibelord, förenar oss med kristna i olika tider, länder och kyrkor. Även Algutstorps kyrka vill vara ett redskap åt Herren Kristus. Han är i sanning ärans konung och på nytt vill Han komma till sin församling i Ord och Sakrament. Men skall vårt tempel också bli till vår tjänst, få vi ej stympa kyrkoåret genom att komma någon enstaka gång, utan vi måste samlas här endräktigt och samfällt.

Uppfordrande och uppbyggande är det att tänka på, hurusom Algotstorps sockenbor alltifrån medeltiden fram till denna dag i denna kyrka dyrkat sin Gud, bekänt sin synd och sin tro samt kommit för att bedja, tacka och lova. Starkt känna vi i dag bandet med dem som gått före oss. Deras arv är förpliktande och kärt. Därför har förnyelsen av denna helgedom också gått ut på att återställa det gamla i ett värdigt skick. Däri ligger en fingervisning om att all verklig kristen förnyelse städse måste bestå i att bruka och levandegöra det gamla, en gång för alla givna evangeliet. Mycket kan och måste under tidens lopp ändras, dock ej Herrens ord, ej evangeliet. Men liksom ett tempel behöver tillses och förnyas, så behöva vi alla en ständig inre och andlig förnyelse. Den kommer genom att vi i tro mottaga det gamla evangeliet om vår Frälsare, Jesus Kristus — Han som alltjämt är densamme och som gör allting nytt. Vårt tempel vill tjäna detta syfte — det vill ej vara ett självändamål, än mindre ett museum, utan ett redskap i Herrens hand till församlingens och livets tjänst.

Må då denna, vår ärevördiga och kära kyrka, som fått tjäna så många framfarna släktled, alltfört för oss och för dem som komma efter oss få vara ett helgat och tjänligt rum för Herrens tjänst och dyrkan.”

Efter talet följde så återinvigningen i föreskriven ordning. Härpå sjöngs Paul Nilssons adventpsalm: O du som Sion vårdar, sänd över oss din Ande ned... Under upptagandet av kollekten till kyrkans restaurering sjöngo Algotstorps skolbarn adventssången: Hosianna Davids son... Efter en redogörelse för kyrkans renoveringsarbeten avslutades sedan högtiden med psalmen: Oss välsigna och bevara...

Orgelinvigning.

Palmsöndagen den 18 mars 1951 samlades man åter till en vacker församlingshögtid i Algotstorps kyrka. Då invigdes den nya kyrkorgeln. Den spelades av musikdirektör Torsten Rantzén.

Högtidligheten inleddes med Preludium och fuga i c moll av J. S. Bach. Därefter följde ps. 3 Höga Majestät, vi alla för dina fötter nederfalla: Ditt lov från våra hjärtan går... Efter skriftläsning sjöngs psalmen 13 Herren, vår Gud, är en konung i makt och i ära... Till text för invigningstalet hade orden i Kol. 3:16 valts: Låten Kristi ord rikligen bo ibland eder; undervisen och förmanen varandra i all vishet, med psalmer och lovsånger och andliga visor, och sjungen med tack-sägelse till Guds ära i edra hjärtan.

Också ur detta tal må här något refereras.

”Det upplästa bibelordet visar, hur nära sången och musiken hör samman med gudstjänsten. Det finns både undervisning, förmaning och vishet i psalmer, lovsånger och andliga visor. Sången och musiken ger ock åt gudstjänsten en lyftning och en högtidsstämning, som vi ej ville vara förutan. Därför: sjungen med tacksägelse till Guds ära!

Ej minst i vår kyrka, den evangeliskt-lutherska, intar musiken och sången ett hedersrum. Luther kunde spela både luta och flöjt. I fråga om uppskattning sätter han musiken närmast efter teologien. Han har ju ock gett oss flera kärnfulla, ofta sjungna psalmer. Detta bidrager till att ge sången och musiken ett högsäte i våra svenska tempel.

Den intima föreningen mellan gudstjänst och sång är ett tecken till att båda ha samma källa, att båda äro gudagåvor. Men då bör hjärtat vara med både i gudstjänst och sång. Träffande är därför maningen: Sjungen i edra **hjärtan!** Sångens källa är sålunda också människans hjärta. Där sjunger hon först. Därför ligger det mening i orden: Sjung, mitt **hjärta** sjung... Hjärtat skulle förresten vara med i allt vi göra: Vadhelst I gören, gören det av hjärtat... (Kol. 3: 23). Vad hjärtat är fullt av, det talar, det sjunger munnen. Det är en välgörande förmån, att hjärtat får sjunga ut sorg och glädje, oro och längtan, jubel och tacksamhet, tro och hopp.

En hjärtats sång går till hjärtan och den öppnar hjärtan: Hjärtats nyckel heter sång. Därför kan ock sången och musiken skingra oro, missmod, ja, förtvivlan och väcka glädje, nytt mod, kärlek och tacksamhet. När Saul sjönk ned i de onda makternas grepp, när avund och hat höll honom fången i hans inre, då tog David fram harpan och spelade. Det heter så betecknande: Saul satt med spjutet i hand... men David spelade på harpan... (1 Sam. 19: 9). Harpan blev ett starkare vapen än spjutet. Det borde vi komma ihåg ej minst i denna tid, då hela världen är på språng efter de starkaste vapnen. Låt oss ännu räkna med Davidsharpan som ett vapen mot mistro, avund och hat, men ock som en nyckel att öppna våra hjärtan för de goda makternas ljus, hopp och glädje, öppna dem för förtröstan på Gud och för förtroende mot människor.

Sjungen till Guds ära! Så lydde ordet. Hjärtats sång skall vara en sång till Guds ära, ty Gud har gett oss vårt hjärta. Men det är visst inte så självklart, att den blir det. Ty ett ont och illfundigt ting är människans hjärta. Det kan sjunga sånger, som leda människor vilse och föra dem in i mörkret.

Därför behöver trons treklang vara med i hjärtats sång: tron på Gud såsom vår Fader, på Kristus såsom vår Frälsare, på Anden som för oss till Gud. Är denna trons hemlighetsfulla symfoni med, då innesluter också sången den rätta kärleken och det tillitsfulla hoppet.

Då tystar ej ens lidandet sången. Vi tänka på detta nu i passionstiden. Lovsången till Guds ära har väl aldrig ljudit renare än då den sjöngs av Jesus inför hans lidande, inför korset: Himlens sång, den evigt rena, Jesu — på din tunga låg, när du att med Gud oss ena, fram mot offerdöden såg... (ps. 73). Sorg och sång, lidande och toner ha sitt inre, outgrundliga samband, kanske bl. a. syftande till att livets ve och vända ej är att betrakta som ett slutmål utan ett genomgångsstadium till glädje och salighet.

I vår sång bör därför den ödmjuka tacksamheten inför Kristi kors vara med. Det är renande och stärkande. Här tänka vi ock på den Heliga Nattvarden, varom våra texter i dag på palmsöndagen tala. Inför Nattvarden passar maningen: Sjungen med tacksägelse till Guds ära i edra hjärtan! De första kristna kallade Nattvarden evkaristia, som just betyder tacksägelse. Också vi behöver komma till Nattvarden för att bära fram vårt tack och för att ödmjukt instämna i den tacksägelse till Guds ära, som begynte inför Nattvardens instiftande och sedan skall sjungas ständigt på nytt, ty den Guds nåd och trofasthet som möter oss i Nattvarden, varar från släkte till släkte.

Sjungen med tacksägelse till Guds ära i edra hjärtan. Någon kanske tänker: Den maningen kan inte jag följa, ty jag kan varken spela eller sjunga. Men betänk då, att en sång till Herrens ära kan sjungas på många sätt. Kanske ha vi stundom mött någon, vars händer, slitna och valkiga, väl aldrig rört vid en orgel, ett piano, en fiol eller en harpa. Ändock tycka vi, att den människan spelat en sång till Herrens ära genom kärlek och trogen vardagsgärning. Mången har genom sanningskärlek, ärlighet, mod och uthållighet låtit oss höra ett klart ljud från basunen, fastän han aldrig spelat det instrumentet i någon orkester. Mången modig, självglömsk handling är som en väckande trumpetstöt. Vänliga, tröstande ord kunna såsom musiken skingra oro och missmod och väcka nytt mod, ny tillförsikt till liv. Gud använder härtill också ringa redskap. Och att Gud spelar väl på ett klint instrument är ett under som stundom har hänt. Så finns det många sätt att spela och sjunga till Herrens ära, ty den sången hör ju även hjärtat och handlingen till, och den behöver därför ej alltid bestå i ord och toner.

Nu är det emellertid så ställt, att de allra flesta verkligen kunna vara med och sjunga i kyrkan, om blott viljan finnes. En församlingssång, i vilken gamla och unga, föräldrar och barn, kvinnor och män deltaga, den blir fulltonig, den ger menigheten tillfälle till aktivt deltagande i gudstjänsten, som därigenom bättre fyller sin uppgift. Unga sjunga med de gamla... Så samfällt som julpsalmen sjunges skulle alla våra psalmer ljuda.

Må det förunnas Algotstorps församlingsbor och andra som komma till gudstjänst i vår kyrka, att med ledning av vår nya orgel sjunga med

fröjd och tacksägelse till Herrens ära, ja, att sjunga så att livet i dess helhet mer och mer blir en sång till Guds lov. Med denna önskan förklaras nu Algutstorps kyrkorgel invigd.”

Efter talet sjöngs ps. 73: 2—4, varpå gudstjänst följde. Högtiden slöts med ps. 600: 3—7. Men när tempelsången stiger andaktsfull mot himlens höjd, Oro stillas, klagan tiger, hjärtat slår av helig fröjd... Som postludium spelades Toccata i D-moll av Bach.

Efter gudstjänsten lämnades några uppgifter angående den nya kyrkorgeln. Den byggdes under senvintern 1951 av orgelfirman Nordfors och C:o, Lidköping. Den bekostades till allra största delen av frivilliga gåvor. Störst var den kyrkliga syföreningens bidrag med 4.000 kronor. Men det må ock tacksamt erinras om gåvorna från hemmansägaren Stellan Johansson, Ambjörntorp, och kyrkovärden Oskar Gustafsson, Fridhem. Orgeln har fem genomgående stämmor. Ett crescendoverk, som möjliggör bättre nyansering av musiken, skänktes av orgelbyggaren. Orgeln har fått ett gott vitsord av kontrollanten, musikdirektör Torsten Rantzén.

Ett önskemål för framtiden vore väl dock att bygga ut den med ännu ett par stämmor.

Gåvor och inventarier.

Algutstorps kyrka har under sin långa tillvaro fått många gåvor. Merendels är det så, att en kyrka väl kan bevara det som skänkts. Därför finner man i de allra flesta kyrkor gåvor och inventarier från vitt skilda tider. Så är det ock i Algutstorps kyrka. En blick på dess inventarieförteckning visar oss detta.

Äldst är dopfunten. Den stammar från medeltiden. Men för blott några år sedan fick den ett dopfat, skänkt av Algutstorps kyrkliga syförening.

Kyrkklockan är gjuten på 1530-talet: ”Tempore Gostavi Regis Svecie et Sveno Jakobi episco scaren”. Alltså under Gustav Vasas tid, då Sven Jakobi var biskop i Skara. Dess inskrift — ”Help Ihesus Maria” — tyder på att den katolska läran vid den tiden ej släppt sitt grepp. Systerklockan finnes i Långareds kyrka. Avståndet mellan dessa båda systrar är för stort, för att deras röster ska kunna blandas vid helgmåls- och sammanringning. Däremot får man ofta här i Algutstorp lyssna till klangen av Kullings Skövde och Siene kyrkklockor.

Kyrkan har tre ljuskronor. En av dem är skänkt av prosten Anders Hwarfner i samband med restaureringen 1748. Kyrkan äger ock flera gamla ljusstakar, särskilt de av tenn äro sällsynta och av högt värde.

Två värdefulla golvlyusstakar av malm skänktes 1957 av Karl och Edit Josefsson, Fridhem. De invigdes för sitt ändamål vid gudstjänsten på 12 söndagen efter Trefaldighet, den 8 september 1957.

Kyrkan synes under gångna tider ha varit tämligen väl rustad ifråga om textilier. Härpå tyder bl. a. en mässhake, som i ganska medtaget skick hittades för några år sedan. Den sändes till Riksantikvarieämbetets textilkonserveringsanstalt. Efter undersökning visade den sig vara ett värdefullt arbete från 1600-talet. På ryggstycket är insytt ett krucifix i applikationsbroderi, karakteristiskt för tiden. Den knypplade guldspetsen på framsidan är ett 1600-talsarbete. Mässhaken ser ut att vara av violett atlassiden från nämnda århundrade. Den har konserverats och har nu en hedersplats i Algutstorps kyrka. Under konserveringsarbetet visade det sig, att denna mässhake ursprungligen varit av småmönstrad sammet, vars svarta lugg nötts bort så fullständigt, att endast den violetta atlasbotten kvarstår. Vid sin sida har den en ny mässkrud, skänkt 1956 av Algutstorps kyrkliga syförening. Den är av vitt handvävt ylle med dekor enligt skiss av Märta Swartling-Andersson. Denna skrud invigdes och bars för första gången av biskop Sven Danell vid en gudstjänst i Algutstorps kyrka den 7 december 1956 i samband med den då förrättade biskopsvisitationen. Mässkruden, som är levererad av Libraria, Stockholm, ansluter sig väl och harmoniskt till altarpuppens dova, milda färgnyanser. Skruden utgör i sin stilfulla, väl avvägda färgsammansättning i blått, gult, rött och orange ett harmoniskt komplement i vår kyrka, som ock fått ett antependium av syföreningen, ett predikstolskläde av Sten och Karin Rutensköld samt två altardukar av Greta Salqvist. Sålunda är ock i vår kyrkas textiltförråd, som på sistone blivit allt rikare, nytt och gammalt blandat.

Här bör även erinras om den kormatta, som för första gången togs i bruk vid den nyssnämnda gudstjänsten av biskop Sven Danell. Den är ritad av kantor Nils Henning, Alingsås, i nära anslutning bl. a. till dopfontens slinga. Mattan är vävd i Märta Ringströms handväveri, Alingsås, och till stor del bekostad av avkastningen ur Nils Hektors donationsfond för kyrkans prydnad. Den utgör också en verklig prydnad för kyrkan och har tilldragit sig berättigad uppmärksamhet.

Slutligen kan nämnas, att kyrkan har två flöjlar. Den som är apterad på vapenhuset är redan omnämnd. Den andra är den kyrkans tornkrönande kyrktuppen. Liksom tuppen stundom söker den högst belägna platsen på gården för att därifrån kunna väcka och varsko, så är kyrktuppen placerad högst uppe på tornspiran. Den är en symbol för vaksamhet. Vår kyrktupp erinrar oss därför om Jesu ord:

Vad jag säger till eder, det säger jag till alla: VAKEN! Mark. 13:37.

Tre bilder.

Saliga äro de som höra Guds ord och gömma det. Dessa Herrens ord stå inskrivna över predikstolen. De säga oss, att vi komma till kyrkan för att höra, att lyssna. Men såsom det är i de flesta tempel, så är det ock i Algotstorps kyrka: där finnes sådant att se, som vill samverka med det vi höra. Ordet har blivit ett tecken, en bild.

Här må erinras om tre bilder, ägnade att anknyta till den apostoliska trosbekännelsens tre artiklar.

Överst på altaruppsatsen är med hebreiska bokstäver inskrivet gudsnamnet *J a h w e*. Detta namn möttes under Gamla Testamentets tid med mycket stor vördnad. Alltjämt manar det oss till andakt och tillbedjan, påminnande oss om den första trosartikeln. Jesus har lärt oss, att hans Fader också vill vara vår och allas Fader. I det stränga namnet *J a h w e* har sålunda Kristus inskrivit fadersnamnet. Det hjälper oss att nalkas Gud såsom vår himmelske Fader med hoppfullhet och att bedja till honom med all tillförsikt. Så blir detta namn en hjälp för oss att rätt deltaga i gudstjänsten. I kyrkan möta vi en öppnad fadersfamn.

I altaruppsatsens mitt finna vi krucifixet — bilden av den korsfäste Frälsaren. Över korset stå bokstäverna *I N R J*. Denna inskription är en förkortning av de latinska orden: *Jesus Nazarenus Rex Judaeorum* = Jesus från Nazaret, judarnas konung. På ömse sidor om krucifixet stå två gestalter, sannolikt föreställande Maria med alabasterflaskan (Joh. 12) och mannen med isopstängeln (Joh. 19: 29). Båda dessa figurer äro troligen från medeltiden. Från senare tid, närmare bestämt från år 1695, stamma två änglagestalter på altaruppsatsens yttersidor. Den ena har i sin hand ett ankare i korsform — en talande symbol för det kristna hoppet. I det hoppet hava vi ett säkert och fast själens ankare. (Hebr. 6: 19.) I andra handen en palm — erinrande om segern efter livets strid. Gestalten på altaruppsatsens södra sida har i sin ena hand ett kors — kristendomens segertecken framför andra — och i andra handen en bokrulle med inskriften: Joh. 3: 16 Så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son, på det att var och en som tror på honom skall icke förgås, utan hava evigt liv. Såsom förut nämnts inskrevs strax under krucifixet orden: Se, Guds lamm, som borttager världens synd! (Joh. 1: 29). Bilden av den korsfäste Frälsaren står sålunda i allas blickpunkt, erinrande om andra artikeln, kristendomens centrum. I kyrkan möter oss försoningens hemlighet, förlåtelsens verklighet och därmed liv och salighet genom Jesus Kristus, vår Herre.

På tavlan bakom predikstolen se vi bilden av en duva. Den påminner om orden: "Den helige Ande sänkte sig över Jesus i lekamlig skepnad såsom en duva." (Luk. 3: 22.) Duvan symboliserar alltså den helige Ande. Därmed riktas vår uppmärksamhet på tredje trosartikeln. I kyrkan

verkar Hjälparen, den Helige Ande, sanningens och kärlekens Ande.

Att denna symbol fått sin plats just vid predikstolen har sin särskilda mening. Vi manas bedja om en gudstjänst i ande och sanning. (Joh. 4:24) Det är Guds Ande som enligt Jesu löftesord lär oss allt och påminner oss om allt, vad Jesus har sagt. (Joh. 14:26.) Det är den helige Ande som för oss till Kristus, i det han kallar, upplyser, helgar och behåller i en rätt tro. Så blir Ordet levande och fruktbarande. Detta uppmanar oss till ödmjuk och stilla bön om Andens närvaro vid våra gudstjänster:

*O Helge And, gör själen from,
förförad och oförförad.*

*Gör hjärtat till en helgedom,
där Gud i allt blir ärad.*

*Giv stöd, giv tröst i all vår brist,
hjälp att vi tro på Jesus Krist
båd nu och alltid. Amen.*

Har hon en framtid?

Algutstorps kyrka stätt på sin grund
troget — hur tiderna skiftat —
såsom ett hem — som ett Herrens pund,
skänkt oss ur fädernas händer.

Sekellångt har hennes klockas malm
sjungit sitt "kom" över bygden:
kom och sjung med i den gamla psalm,
kom för att söka och finna.

Har hon en framtid? — Vem bygger bro
hän emot kommande släkten?
Framtiden växer fram ur vår tro,
verksam i kärlek och handling.

Kyrkogården.

Utanför kyrkans murar ligger kyrkogården med dess grönska och blommor, dess sol över vita drivor, dess minnen och vårdar. Där vila gångna slakten. De flesta äro väl undan för undan glömda. Dock, "rum och namn väl Herren känner, när han ropar sina vänner".

Kyrkogården bör vara väl ordnad och hållen i värdigt skick. Det hör med till pieteten inför den vigda Herrens åker. Det är ock en gård av kärlek och tacksamhet mot dem som gått före oss.

Algutstorps kyrkogård har under år 1956 genomgått en grundlig förbättring. Förslag härtill uppgjordes av stadsträdgårdsmästare Artur Hermansson, Trollhättan. Det blev i vederbörlig ordning godkänt och antaget till utförande av kyrkostämman 1955.

Åt kyrkorådets ordförande samt kyrkovärdarna Sven Hermansson och Karl Larsson uppdrogs att verkställa beslutet.

De arbeten som utfördes voro i huvudsak följande: Efter uppmätning och avvägning av kyrkogården upprättades karta. Den innehöll ny indelning med omkring 100 nya gravplatser, som numrerades. En ny gång runt kyrkogårdens norra och västra sidor anlades. Vidare lades stenplattvägar med röda hallar av rå kalksten. Grusytorna, särskilt runt kyrkan, ersattes av gräsmattor. Hela kyrkogårdens oupptagna yta planerades noga och fick nya gräsmattor. Hägnadsmuren, som till stora delar var nedfallen, omlades. Vattenledning framfördes till kyrkogården. Plantering av häck m. m. verkställdes.

I och med dessa anordningar har kyrkogården fått en lugn och värdig karaktär. Den ger kyrkan en passande omramning och är även en sådan för de enskilda gravplatserna.

★

Den som skriver detta har i många år haft sitt hem alldeles intill Algutstorps kyrkogård. Blott ett steg är det mellan prästgårdens trädgård och kyrkogården. Detta saknar ej sitt allvar. Det är en påminnelse om Bibelns ord: Det är icke mer än ett steg mellan mig och döden. (1 Sam. 20: 3). Och det utgör en uppmaning att uppriktigt instämma i den bibliska bönen: Herre, lär oss betänka huru få våra dagar äro, för att vi må undfå visa hjärtan (Psalt. 90: 12). Många andra allvarstankar

har utblicken mot kyrkogården kunnat skänka: Vi hava ju icke fört något med oss till världen, just därför att vi icke kunna föra något med oss ut därifrån (1 Tim. 6: 7). I detta och även andra avseenden gör döden alla lika. Se vi på kyrkogården ur denna synpunkt blir den egentligen en stor syskonbädd, dit vi alla äro på väg. Och detta bör kunna påverka förhållandet till varandra i god och gynnsam riktning. Det kan uttryckas med många bibelord men kanske ock med dessa skaldens rader:

”Vi, som mötas några korta stunder,
barn av samma jord och samma under,
på vår levnads stormomflutna näs!
Skulle kärlekslöst vi gå och kalla?
Samma ensamhet oss väntar alla,
samma sorgsna sus på gravens gräs.”

Dock, närheten till kyrkogården har aldrig stört varken hemro eller hemtrevnad. Detta grannskap har ej heller hämmat den sunda, naturliga glädjen. Snarare är det väl i stället så, att allvar och ansvarskänsla bereder rum för glädjen. Och på kyrkogårdens många vårdar finns det tecken och ord, som sia om liv och uppståndelse. Korsets segertecken möta vi där — grundvalen för framtidstro och evighets hopp. Därtill bibelord, sådana som dessa: Jag lever; I skolen ock leva (Joh. 14: 19). I min Faders hus äro många boningar (Joh. 14: 2).

Begrundandet av dessa och många andra Jesu löftesord stadgar den övertygelsen, att en salig hädanfärd är ett eftersträfvansvärt mål för oss alla. Så blir kyrkogården mer än en syskonbädd. Den blir en Guds åker. Den store Örtagårdsmästaren, som varje vår strör ut grönska och blommor även över glömda grifter, är en Gud icke för döda utan för levande, ty för honom leva alla (Luk. 20: 38).

Detta mål — en salig hädanfärd — kunna vi ej nå i förlitande på egen gärning, egen förtjänst. Blott genom Guds nåd och tron på den Barmhärtige och Nåderike blir det möjligt att hålla fast vid det levande hoppet, att vår vandring i Jesu namn får en fröjdefull ände.

Därför slutar jag min lilla skrift om Algutstorps kyrka med Bibelns sista innehållsfyllda ord:

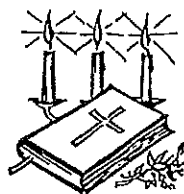
HERREN JESU NÅD VARE MED ALLA.

Leva av tro.

Stjärnan i stilla frid
lyser vår värld —
så lyser tid till tid
Guds ord vår färd.

Om ock än allt förgår
— himmel och jord —
orubbligt fast består
dock Herrens ord.

Härpå får du och jag
bygga vår ro —
följa det dag från dag
— leva av tro.

Detta är ett faksimiltryck
gjort från förstaupplagan som utgavs 1957.
Vårgårda Tryckeri AB 1999.